

Asalhā Pujā

อาสาฬหบูชา : ความหมาย ภาษา และความสำคัญ

เมื่อเอ่ยถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (Buddhism: /'budizəm/) สำหรับชาวพุทธ (Buddhist: /'budist/) ในประเทศไทยแล้ว ย่อมนึกถึง 3 วันสำคัญ ได้แก่

วันมาฆบูชา (Magha Puja)

วันวิสาขบูชา (Visākha Puja: /vi'sa:kə 'pu:dʒa:/ หรือ Vesak: /'vesæk/)

และวันอาสาฬหบูชา (Asalha Puja)

ซึ่งในเดือนกรกฎาคมที่ @Rama เล่มนี้ออกวางแผง วันอาสาฬหบูชาของปีก็ตรงกับวันที่ 13 กรกฎาคม 2565 พอดี นอกจากจะเป็นวันหยุดราชการแล้ว ยังมีความสำคัญกับชาวพุทธอย่างไรบ้าง คอลัมน์ฟุตฟิตฟอไฟกับรามามา ขอใช้พื้นที่หน้ากระดาษนี้เล่าเป็นเกร็ดความรู้แบบสนุก ๆ ให้ทุกท่านได้อ่านกันค่ะ

วันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันเพ็ญเดือน 8 ตามปฏิทินจันทรคติ โดยคำว่า “อาสาฬหบูชา” สามารถอ่านได้ 2 แบบ คือ อา-สาน-หะ-บูชา หรือ อา-สา-ละ-หะ-บูชา ซึ่งประกอบด้วยศัพท์จากภาษาบาลี 2 คำ คือ อาสาฬห แปลว่า เดือน 8 ทางจันทรคติ กับคำว่า บูชา ที่แปลว่า การเคารพบูชา เมื่อนำมารวมกันจึงแปลว่า การบูชาในเดือน 8 หรือการบูชาเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในเดือน 8 แต่ก็มีอีกชื่อหนึ่งที่อินเดียเขาเรียกวันอาสาฬหบูชา ว่า “Dharma Day” (/ˈdɑːmə dei/) หรือ “วันพระธรรม” เชื่อกันว่าเป็นวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก หลังจากตรัสรู้ (Enlightenment: /ɪnˈlaɪtmənt/) ได้ 2 เดือน (ในวันวิสาขบูชา หรือวันเพ็ญเดือน 6 อย่างที่เราทราบกันดี) โดยแสดงปฐมเทศนา (the First Sermon: /ðə fɜːst 'sɜːmən) โปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 (the First Five Disciples: /ðə fɜːst di'saɪplz) ได้แก่ พระอัญญาโกณฑัญญะ (Anna Kondanna) พระวัปปะ (Vappa) พระภัททิยะ (Bhaddiya) พระมหานามะ (Mahanama) และพระอัสสชิ (Assaji) ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน (Isipatana Deer Park) เมืองพาราณสี (Varanasi) แคว้นมคธ (Magadha) จนพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้บรรลุโสดาบัน (Sotapanna) (the first stage of enlightenment: / ðə fɜːst steɪdʒ əv ɪnˈlaɪtmənt/) และขอบวชเป็นพระภิกษุ (monk: /mɒŋk/) รูปแรกในพระพุทธศาสนา จึงถือว่าวันนี้มีพระรัตนตรัย (Triple Gem: /'trɪpl dʒem/) ครบองค์สามบริบูรณ์ครั้งแรกในโลก คือ มีทั้งพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพุทธศักราช 45 ปีค่ะ

และในวันนี้เองที่พระพุทธองค์ทรงแสดง “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” (Dhammacakkappavattana Sutta) แปลเป็นไทยได้ว่า พระสูตรแห่งการหมุนวงล้อธรรม หมายถึง เป็นวันที่ล้อแห่งพระธรรมของพระพุทธเจ้าได้หมุนไปเป็นครั้งแรก นับเป็นพระธรรมเทศนา (Sermon: 'sɜːmən) กัณฑ์แรกของพระพุทธองค์ที่เกิดขึ้น โดยมีใจความหลักสำคัญ 2 ประการที่ชาวพุทธคุ้นเคยกันดี ได้แก่

1. หลักมัชฌิมาปฏิปทา (อ่านว่า มัด-ชี-มา-ปะ-ติ-ปะ-ทา) (Majjhimā-paṭipadā) หรือทางสายกลาง (the Middle Way: /ðə 'mɪdl weɪ) หมายถึง เป็นข้อปฏิบัติที่เป็นกลาง ถูกต้องและเหมาะสมที่จะให้บรรลุถึงจุดหมายได้ โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินชีวิตสุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง ได้แก่ การหมกมุ่นในความสุขทางกาย มัวเมาในรูป รส กลิ่น เสียง รวมความเรียกว่าเป็นการหลงเพลิดเพลินหมกมุ่นในกามสุข หรือกามสุขัลลิกานุโยค (อ่านว่า กา-มะ-สุ-ขัน-ลิ-กา-นุ-โยค) (Kamasukhallikanuyoga) และการสร้างความลำบากแก่ตน ดำเนินชีวิตอย่างเลื่อนลอย เช่น บำเพ็ญตบะการทรมานตน คอยฟังอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินชีวิตแบบที่ก่อความทุกข์ให้ตนเหนื่อยแรงกาย แรงสมอง แรงความคิด รวมเรียกว่า อัตตakilamathanuyoga (อ่านว่า อัด-ตะ-กิ-ละ-มะ-ถา-นุ-โยค) (Attakilamathanuyoga)

ดังนั้น เพื่อละเว้นห่างจากการปฏิบัติอันสุดโต่งทั้งสองข้อที่กล่าวถึงมาแล้วนั้น จำเป็นต้องใช้ทางสายกลาง ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตด้วยปัญญา โดยมีหลักปฏิบัติเป็นองค์ประกอบ 8 ประการ รู้จักกันทั่วไปเรียกว่า **มรรค 8 (Noble Eightfold Path: /'nəubl 'eitfoʊld pa:θ/) ได้แก่**

- **สัมมาทิฏฐิ (Sammāditthi)** เห็นชอบ คือ รู้เข้าใจถูกต้อง เห็นตามที่เป็นจริง
- **สัมมาสังกัปปะ (Sammāsaṅkappa)** ดำริชอบ คือ คิดสุจริตตั้งใจทำสิ่งที่ดีงาม
- **สัมมาวาจา (Sammāvācā)** เจรจาชอบ คือ กล่าวคำสุจริต
- **สัมมากัมมันตะ (Sammākammanta)** กระทำชอบ คือ ทำการที่สุจริต
- **สัมมาอาชีวะ (Sammā-ājīva)** อาชีพชอบ คือ ประกอบสัมมาชีพหรืออาชีพที่สุจริต
- **สัมมาวายามะ (Sammāvāyama)** พยายามชอบ คือ เพียรละชั่วบำเพ็ญดี
- **สัมมาสติ (Sammāsati)** ระลึกรู้ชอบ คือ ทำการด้วยจิตสำนึกเสมอ ไม่เผลอพลาด
- **สัมมาสมาธิ (Sammāsamādhi)** ตั้งจิตมั่นชอบ คือ คุมจิตให้แน่วแน่มั่นคงไม่ฟุ้งซ่าน

2. อริยสัจ 4 (Four Noble Truths: /fɔ:(r) 'nəubl tru:ðz/) แปลว่า ความจริงอันประเสริฐของอริยะ ซึ่งคือบุคคลที่ห่างไกลจากกิเลส (defilement: /dɪ'faɪlmənt/) คือ

- **ทุกข์ (Dukkha)** ได้แก่ ปัญหา (Trouble: /'trʌbl/ หรืออาจใช้คำว่า Suffering: /'sʌfəriŋ/) ทั้งหลายที่เกิดขึ้นกับมนุษย์
- **สมุทัย (Samudaya)** ได้แก่ เหตุเกิดแห่งทุกข์ ซึ่งก็คือ **ตัณหา (Desire: /dɪ'zʌə(r)/** หรือเส้นเชือกแห่งความอยากซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ
- **นิโรธ (Nirodha)** ได้แก่ ความดับทุกข์ เริ่มด้วยชีวิตที่อิสระ อยู่อย่างรู้เท่าทันโลกและชีวิต ดำเนินชีวิตด้วยการใช้ปัญญา
- **มรรค (Maggie)** ได้แก่ กระบวนวิธีแห่งการแก้ปัญหา อันได้แก่ มรรค 8

ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันนี้ โดยปกติพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไปนิยมในการทำบุญ (Make merit: /meɪk 'merɪt/) ตักบาตร (Offer alms to monks: /'ɒfə(r) ə:mz tə mʌŋks/) รักษาศีล (keep the precepts: /ki:p ðə 'pri:septs/) ฟังพระธรรมเทศนา และสวดมนต์ (Pray: /'pri:sept/) ในตอนค่ำก็จะมีการเวียนเทียน (Candlelight procession: /'kændllɪt prə'seɪfn/) ซึ่งเป็นการเดินเวียนรอบปูชนียสถาน (Sacred place: /'seɪkrɪd pleɪs/) ตามสถานที่สำคัญ เช่น อุโบสถ วิหาร หรือพระพุทธรูป เพื่อระลึก (Recall: /rɪ'kɔ:l/) คุณของพระรัตนตรัย อันเป็นการสืบทอดประเพณีทางศาสนาอันดีงาม แต่ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน พุทธศาสนิกชนทุกท่านยังสามารถทำบุญด้วยการบริจาคสมทบช่วยเหลือผู้ขาดแคลนและองค์กรต่าง ๆ อันเป็นการเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และประเทศชาติในยามวิกฤติเช่นนี้ อีกทั้งฟังน้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ด้วยการรักษาศีล การสวดมนต์เจริญสมาธิภาวนาเพื่อบำเพ็ญบุญ เป็นการช่วยชะล้างจิตใจให้ปลอดโปร่งผ่องใส สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อจะได้มีจิตใจที่ดีพร้อมในการดำเนินชีวิตบนทางเพื่อการหลุดพ้น (Spiritual liberation: /'sprɪtʃʊəl ,lɪbə'reɪʃn/) ต่อไป พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ ขอตัวไปเก็บกระเป๋เข้าวัดก่อนนะค้า